

تەقەکردن ...

گوزارشتىكى نەشیاو بۇ خۇشى

رېپورتاژى: كارۋخ فەھمى

چەك تەنھا يەك زامان دەزانى ئەۋىش زامانى كۈشتن و تۈۋىندۈتۈپتە. گومان نىيە لەۋەى كە ھەر كەسك ھەۋلېدات زامانىكى تىرى پى بېخىشەت جيا لەۋ زامانە راستەقەينەى خۇى، كارەساتى وپرانكەرى لېدەكەۋىتەۋە. بەكارھېنانى چەك و تەقەکردن بۇ گوزارشتىكىنى خۇد لەخۇشىيەكان، دياردەيەكى زەقى زۇربەى كۆمەلگا رۇژھەلاتىيەكانە. كۆمەلى كوردىش بەدەرنىيە لەۋ دياردەيە. پياۋى كوردىش زۇر جار لەكاتى گېرانى مانگدا يا لەشەۋانى جەزندا و ناھەنگەكانى بووك گواستەۋەدا لوولەى چەكەكەى كردۆتە ئاسمان و فېشەكدانەكەى خالىكدۆتەۋە. كەمىنن ئەۋانەى كە بوونەتە قوربانى ئەم دياردەيە. ھەمىشە لە دەۋى چەند كاتمېرىك ئەۋ ھەۋالانە دەبىستىن كە چەندىن كەس فېشەكى سارد بەر ناۋەرەستى سەريان كەۋتوۋە. يان شوۋشەۋ لاشەى چەند ئۆتۆمبېلىك كون بوۋە كەسپش نازانى بىكەرەكانى كېن؟ لېرەدا پتر ماناى كوېرى فېشەك دەردەكەۋى.

مەريوان كە پېشمەرگەيەكى كەمىك بەتەمەنەۋ خاۋەنى چەكىكى نوپىيەۋ زۇرىش شانازى پېۋەدەكات و دەلى: (من زۇر حەزم لەتەقەکردنە، لەھەموو بۇنەيەكدا تەقەى خۇم كىردوۋە. ئەۋ رۇژەى گوتيان سەدام لەسېدارەدرا، چوار (مەغزەن) م بەتال كىرد). مەريوان پىي وايە ناتوانىۋ واز لە تەقەكردن بەيىنى و بە گوزارشتىكى شياۋى دەزانى بۇ دەربىرىنى خۇشى و دەلى: (بوۋە بەعادەت كاكە گيان، دراۋسىيەكم لەتەنىشتم تەقە بكات و منىش لەمالەۋە چەكم ھەبېت و بېدەنگ بىم نابى). كە پىم گوت ھەستناكەيت جارىك لەجاران ئەۋ فېشەكەى تۇ تەقاندوتە لەجىگاپەكى تردا زيانى بەشتىك گەياندوۋە؟ گوتى: (با دلنيام خۇ فېشەك لە ئاسمان نامىنىتەۋە، ھەر دەبى بېتەۋە خوارى و بەر شتىك بىكەۋى). گۇران خويىندكارى زانكۆيەۋ ئارەزوۋيەكى سەيرى تەقەكردنى ھەيە. قسەكردن لەگەل ئەۋ كورە سەبارەت بە تەقەكردن بۇ دەربىرىنى خۇشى ھەۋسەلەيەكى باشى دەۋىست، ئەۋ دەۋىست بۇم شىبكاتەۋە كە چۇن مرۇقى ئىمە ھەموو زيانى لەناۋ تۈندۈ تىزىدا بوۋە و لەم حالەتانەدا رەنگ دەداتەۋە، گۇران دەيگوت: (ئىمە نەۋەى دەۋى جەنگ و كۈشتىن. نەۋەيەكىن بۇ گوزارشتىكىن لە خۇشىيەكانىش دەبى رېگاي تۈۋىندۈتۈپ بىگرىنە بەر. تۇ تا ئىستا چەند ناھەنگت بېنىۋە شەرى تېدا نەبى. ناھەنگ واتە دوور كەۋتەۋە لەھەموو جۇرە پشېۋىيەك، كەچى بەدەگمەن نەبى دەنا دەبى ھەر شەرىك رۈۋبەدات). گۇران كورپىكى لەسەر خۇ دياربوو، ھەمىشە كەمىك بىرى دەكردەۋە ئىنجا قسەى دەكرد. ئەۋ پتر حەزى لەرەخەنە گرتن بوو لەزانكۆ و سىستىمى پەرۋەردە، دەيگوت (پەرۋەردەى ئىمە نەيتوانىۋە مرۇقى كامىل دروستبكات، ئەۋ ئەركەى لەسەر شانى پەرۋەردەيە لەم ۋلاتە زۇر گرانە كە بەداخەۋە ئەۋ ئەركە بەباشى راناپەرىنن). دەۋى بېدەنگىيەكى زۇر

دەيگوت) ئەگەر مەن بەسروشتىش توندىوتىز بىم ئەركى پەرودەدەيە كە لەمندا كەمى بىكاتەو. تۆ سەيركە ئەو ھەموو خۇپىشانانەي خۇپىندكاران چۆن بەئاراستەي توندىوتىزدا دەشكىتەو. ئەمەش دىويىكى ترى مەسەلەكەيە. رەنگە زۆر لە تەقەكرن ترسناكتىر بى.) سەبارەت بەوئى كە ئايا لە كاتى خۇشىدا تەقە ئەكات يان نا گووتى:(بەلئى بەدلنايىبەو تەقەم كىردو، ھەرچەندە خۇمان چەكمان نىيە، بەلام ھاوريكىانم ھەيانەو لەكاتى بووك گواستەنەوكاندا چەندىن جار لە جامى سەيارەكە ھاتومەتە دەرەو تەقەم كىردو. سەردار گەنجىكى ترە كە لە يەكك بارەگا حىزىيەكان پاسەوانە. سەردەتا وای زانى مەن بەنيازى راپۇرتىكىم لەسەر كەمى موچەو دەرەنگ گەشىتن و واجباتى زۆر. بۆيە بە روويەكى گەشەو پىشوازى لىكىردم و بۆم پىكەنى . دواتر كە زانى مەن بۆ ئەم شتانە نەھاتووم، تۆزىك سارد بوەو خەندەكەي سەر لىوئى نەما. دواتر بە دللىكى ساردەو گووتى:(تەقەكرن باشترىن شتە بۆ خۇشى، چونكە دەنگەكەي گەرەيەو خەلكىكى زۆرىش تەماشات دەكەن. شەويكىان مانگ گىرابو و تانىو شەو تەقەمانكرد و دواتر مانگ گىرانەكە تەواو بوو. سەردار لەسەر نەزمى خۇي بەردەوام بوو (زۆر جاريدىكە تەقەم كىردو، بەس زياتر لە چۆلەوانى نەك ناو مالان.) كە مەن پىم گووت جارىكىان پياويك بەتەقەي خۇشى مرد كاتىك گوللەيەك لە ئاسمانەو بەشيوەيەكى ستوونى بەر سەرى كەوت و.. مەن بەنياز بووم رونكردنەوئى زياتر بدەم كە چى قسەكانى پىپرەم و گووتى:(بەلئى بەلئى..دەزانم، منىش ئەو حالەتانەم بىنيو، جارى و ھەيە بەس قەوانەكان ئەو خەلك بىرىندار دەكات كە لەنزىكەو وەستانو.)

سەردار لەبەرگەسەربازىيەكەيدا كە پىدەچو خەمبارى كىردىت دەيگوت:(بابزانى ھەموومان ھەزەمان لەتەقەيە، نەك بلىين ئەو دىكتۇر ئەو پۇلىسەو ئەو مامۇستايەو ئەو ھەش وەزىر، ھەموو كەس ھەزى لە تەقەكرنە، وادەزانى تەنھا ئەوانە تەقە دەكەن كە پۇلىس و پىشمەرگەن؟ بىرۇ بۇناچى چاوپىكەوتن لەگەل دىكتۇرەكان بىكە؟ بزانە چەند بەرپوەبەرو مامۇستا لەشەو جەژن و ھاتنەوئى سەرگىردەكان و گىرانى سەدام دا تەقەيان كىردو. كە سەردارم بەجى

ھىشت، ھەستەم دەكرد تۇرەيەك لە قسەكانىدا ھەيە. بىرم لەو دەكردەو دەبى يەكەمجار كى تەقەي خۇشى كىردى، مەن ھەندىكجار دەمگەراندەو بۆ سەركەوتنەكانى جەنگاوەرانى كورد، كاتىك جىگايەكىان لە داگىر كەرەكان دەستاندەو تەقەي خۇشيان دەكرد . لەشايى و سى پىيى و رەشەلەكدا دەمانچەكەي بەر كەمەريان دەرھىناو چەند فىشەكىكى خۇشيان بەئاسماندا تەقاندو و بەدوژمەن پىكەنيوون. مەمەد گەنجىكى تر بوو كە ھەلوپىستى لەھەموو ئەوانىتر جياوازبوو، چونكە پىيى و ابوو ئەوانەي تەقەي خۇشى دەكەن نەخۇش و دەبى بچنە لاي دىكتۇر بۆ پىشكىنى دەروونى. مەمەد دەيگوت(چەك تەنھا بۆ كوشتنە، چەك زيان دروست ناكات، ئەوانەي تەقەي خۇشىش دەكەن دەبى زۆر دواگەتووبىن و ھەزەنەكەن كۆمەلگاي كوردى پىش بىكەوئىت. چونكە ئىمە وەكو مىللەتتىكى درندە ناسراوين و خەلك پىيى وايە ئىمە تەنھا توندىوتىزى دەزانىن و چەك و جۆرەكانى دايم بەشانى پياوي كوردەوئىە و يەكتىرمان خۇش ناوئى.) مەمەد كە زۆر بىزار بوو لە تەقەكرن دەيگوت:(لەشەوئى جەژنى رەمەزاندا دراوسىيەكەمان تەقەي خۇشى دەكرد برا بچووكەكەم لەترساندا تا بەيانى نەخەوت و نەخۇش بوو. بەيانى يەكەم رۆزى جەژنىش ئەوئى كە تەقەي خۇشى دەكرد لەخوشكەكانى خۇي دەدا مەن گوپم لەھات و ھاوريان بوو.) دواجار مەمەد گووتى:(ئامۇڭگاريم بۆ ئەوانە ئەوئىەكە واز لەو رەوشتە ناشىرىنە بەيئەن و چىتر سىماي ئىمە لەلای و لاتانى دۇنيا ناشىرىن نەكەن، چونكە بۆ خۇتان دەزان ئىستا سەردەمىكى ترەو ھەموو كەس ھەرچەند دوور بىت دەزانئى ئىمە چى دەكەين و چى ناكەين.)